

Адигэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэкьюогъум и 12-р — Урысыем и Маф

**Адыгэ Республикэм щыпсэу-
хэу лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!
Тичыплэгъу лъаплэхэр!**

Урысыем и Мафэ фэш! тышъуфэ-гуш!о!

Илһэс 25-к1э узэклэлэбэжымэ РСФСР-м инароднэ депутатхэм я Апэрэ зэфэс Урысые Советскэ Федеративнэ Социалистическэ Республикэм икъяралыгэ суверенитет хыылгъэ Декларациер шаштэгъагъ. Цыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхафитныгъэрэ лъытэныгъэ афэшлыгъэныр, хэбзэгъуауцугъэм ифэшшошэ мэхванэ етыгъэныр зыльапсэу шыт правовой демократическэ къяралыгэ гъпсыгъэным ублаплэ ар фэхубугъ.

Илээс 25-м кыкцолц тиреспубликэ зэхъоклыныгээ инхэр фэхүүгээх. Цыф лэпкэ зэфэшъафмэ языкыныгээ кээхүүмэгээним, хэ-гэгү шъафит лэш гэлэсыгээним тынаг тедгэтызэ, кээралыгэо институтхэр дгээпсыгээх ыкли дгээ-пытагээх, экономикэмрэ социальнэ лээнныкомрэлэ бэ кыддэхүүгээр, общественнэ-политикэ зыпкытыны-гээр ылапсэу мамырныгээр кээ-тыхуумагэ.

Адыгэ Республикæу Урысые Федерацием изы йахъу шытым ти Хæгъагущо ихæхъоныгъæ илахъышл хешыхæ. Экономикæм ылъæныккыккæ гъæхъгъ гъæнæфагъæхæр тилæх, мæкыу-мæщыр теубытагъæ хæлъу ыпæккæ лъæккыуат, цыфхæм шыагкæу ялæр нахышл хъуным ренæу тыналæ тæгъæты.

Талекли тарихь лъэпсэ шагъоу тилэхэр лэубытыплэ тшыхэзэ, кадрэхэр икъоу къызыфэдгъэфедэхэ-зэ, тинахыжьхэм ялофшагъэхэм хэхъоныгъэ афэтшызэ, гуетыныгъэ фытилэу шылэныгъэм илъэныкъо пстэ-уми гъэхъгъаклэхэр зэрашытшыт-хэм, Адыгеимрэ зэдытие Урысы-ешхомрэ джыри нахь зэтэгъэспы-хьагъэ хъунхэм зэкълэми тклуачлэ зэретхьылэштым тичыхъэ тель.

Тичилплэгъу лъаплэхэр, тыгу кыд-
делэу зэкIэмI тышъуфэлъало псау-
ныгъэ пытэ, насып шъуилэнэу, шлоу
щылэр зэкIэ кыжьжудэхъунэу!

Мы мэфэкі шлагьом гъэхъэгъа-
клэхэм такъыфищэнэу етэлүаллэ!

Адыгэ Республикэм
и Лышьхъэу
ТХАКІУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

зэрэщылэхэр Правительствэм ипашэ илэублэ псалтэ кышыхигээшгы. Мы политикэм кыпкырыкыхээ кээралыгом шызэшухырэ юфыгьоми ар кващуцугь. А зэпстэумэ шулагэ кыбээрэхырым ишыхат аужырэ илээсхэм сабыеу кэхэхэрэм япчагэ зэрэхэуагэр. Сабыиэ зэрыс унагьом ибагэкли Европэм икээралы-

УФ-м и Правительство ипашэ ду-
наим ехыжыхэрэм япчагээ нахь маклэ
шыгыэным фытегыэпсыхыгээ лофтхыаб-
зэхэр 2015 — 2018-рэ илээсхэм атепы-
тагээу агьэнэфэнхэу, субъект пэпчэ
илофхэм зытэт кыдалытыгээ, хэуш-
хыафыкыгээу зэшүахыштхэр кыгээлээ-
гьонэу, мы лофым фэгээзэгээшт ко-
миссиехэр зэхачэнхэу унашо кышыгы.
Субъектхэм псауныгэр кьэуэхумэ-
гьэнымклэ яминистерствэхэмрэ ведом-
ствэхэмрэ ащ фигьэзагьэх ыкли анахь
шхыагээу зыдэлажьэхэрэм ащыцэу
зэрэщытым кыкылигьэтхыгы. Субъектхэм
япашэхэм закыфигьазээз, а зэпстэ-
ури гьэцэклагээ зэрэхүрэм аналэ ты-
рагьэтынэу кьафигьэпытагь.

Нэужым демографиём ыльэныкьоклэ нахыбэу гумэклыгьо кьэзытырэ субъект-хэм япашэхэм упчлэхэр афигьэзагъэх.

ХЬУТ Нэфсэт.

Сүрэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Демографием илофыгъохэм атегушчылагъэх

Урьсы Федерацием и Премьер-министрзу Дмитрий Медведевым демографием илофыгыгхэм зыцатегушыгэгэхэ видеоконференцие тыгуасэ зэхичэгэгэ. Адигеим ыльэныкыклэ ащ хэлэжыгэгэ АР-м и Лпышхыу Тхыаклышынэ Аслыан, Премьер-министрэм игуадззу Наталья Широковар, псауныггэр кызухыу-мэгэнымкыклэ, лофшлэнымкыклэ ыкы социальнэ хэхыоныгэмкыклэ, гысэнэыгэмрэ шлэныгэмрэкылэ министрэхэр.

Ильэспшылкэ узкэлэлэбжымэ демографиём илофхэр зытетыгэм бэклэ нахышу хуугэу, ащ фытегэпсыхыгэу политикэу 2007 — 2025-рэ ильэсхэм ательтагымэ ишулагэ кэклуагэ нах мышэм, джыри узыгэгүмэклинхэр

гъуабэхэм Урысыер апэ ишъыжыгъ.

Арзу цытми, сабыеу кӕххуэрэм
япчӕгӕ зэрэдкӕуаещыггэм кышчы-
клэнэу ригӕжыаг. Бзылфыггӕу ыныб-
жыкӕ сабыл кыфӕхуон зылӕкӕштхэм
ахалытӕхэрэр нах маӕлӕ зэрӕху-
ггӕр ары ащ ушхыагу шхӕлӕу илӕр.
УФ-м псауныггӕр кӕухуымӕгънымклӕ
иминистрӕу нӕужым кӕгушыаггэм
2021-рӕ илӕсым нӕс а пчӕггэм джыри
кышчыклэнэу пӕшлорыггӕшӕу зӕрагъ-
уныфӕггӕр кыхижгӕшчыг. Джач фӕ-
дӕу дунаим ехыжыкӕхэрэм япчӕггӕ
нахыбӕ зэрӕхуггӕми гумӕкыггӕ кыты.
Ар лӕныкы зӕфӕшхӕфхэм япхыг.
Гъогухэм атӕххухэрӕ хуӕгъ-шлаггӕхэм
ахӕкуадӕх, ешӕноным е уз зӕфӕшхӕф-
хэм апк кыкыкӕлӕ дунаим ехыжы-
рӕри маӕлӕн.

Туризмэм хэжъоныгъэу ыш1ыщтым тегушчылагъэх

Адыгейм и Лышхъхуэ Тхьаклушынэ Аслъан Къыблэ федеральнэ шьолъырым хахъэхэрэм экономикэ зэдэлъжъэныгъэмкӀэ я Ассоциациеу «Къыблэ» зыфилорэм курортхэрэм туризмэмрэ зягъушъомбгъугъэзнымкӀэ и Координационнэ совет изэхэсыгъоу Мыекъопэ районымкӀэ туробъектэу «Даховская слобода» зыфилорэм тыгъуасэ шыкӀуагъэм изэхэсыгъо хэлъжъагъэхэм шӀуфэс къарихыгъ.

Зэхэсыгьом хэлэжыагъэх Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыкылоу Кыыблэ федеральнэ шьолыырым шылэм игуадзэу Владимир Гурба, федеральнэ инспектор шъхьалэу Лылуужу Адам, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Кьумпыл Мурат, Адыгеим ипрокурорэу Василий Пословскэр, Ассоциациеу «Кыыблэ» зыфилорэм игъэцэкIэкIо комитет итхьаматэу Павел Прониныр, Кыыблэ федеральнэ коим ишьолырхэм туризмэм ыльэныкыкIэ ягъэцэкIэкIо хабзэ икыулыкьухэм япашэхэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ятурист компаниехэм ялыкIохэр.

Кризисым илъэхъан туризмэм хэхьоныгъэ зэрэрагъэшлыщтым епхыгъэ юфыгъохэр зэхэсыгъом къыша|этыгъэх.

Урысыем и Кыбылэ итуризмэ непэ
ыпашъхэ ит пшэрылхэр ипэублэ
гушылэ Владимир Гурба кыщигыэнэ-
фагыэх.

— Іэкыб кээралыгъохэм ятурист-хэр нахыбэу кыхэдгэлэжъэнхэ фæе. Ащ пæе ткӕуачӕ зэхэтлӕхъан, туризм ильэныкӕу нахыбэу шуагъэ кӕззытын зылӕкӕштыр кӕддготын фæе. Гуыцӕм пæе, Шъачӕ кӕддгӕгъэ туристм Адыгеим икӕушъхъэхэм, Темыр Кавказым ишъольырхэм, кӕэлӕ-лӕы-хъужъу Волгоград, Къыблӕ федералӕнӕ шъольырым исхэм ялӕпкӕ хабзгъотм нӕуӕсӕ зафишынӕу амал рагъӕгъотын, мӕ лӕныкӕом зӕклӕми ткӕуачӕ шыздетхыылӕн фæе. Ащ пæе регионхэм яздӕлӕжъыныгъэ гъӕпытӕгъэн, инфраструктурӕм нахӕ псынклӕу хӕхъоныгъэ егъӕшыгъэн фæе, — кылуагъ Владимир Гурба.

Адыгейм и Лышхъхъ зэрэхигъэунэфыкыгъэмкӀ, туризмэр республикэм иэкономикэ иотраслэху анахъу анаӀ зытырагъэтын фаехэм зэу аыщ. Мы аужырӀ ылъэситфэм Адыгъ Республикэм икыушхъальӀэхэм яинфраструктурӀ игъӀпсынрӀ турбизнесым хъхъонгъӀ егъэшлыгъэнымрӀ сомӀ миллиардищ фӀдиз апӀуагъэхъагъ, турист чыпӀлӀкӀэхэр агъӀ-псын, фӀло-фӀшӀлӀ лъӀпкыу агъӀцакӀэрэм зырагъэушӀомбгъу. Ау Адыгейм и Лышхъхъ зэрэхигъэунэфыкыгъэмкӀ, туриндустрием республикэм нахъ псынкыу хъхъонгъӀ шегъэшыгъӀн, фӀло-фӀшӀлӀхъо

нахышылоу афэгъэцэкӀгъэн, курортэу
«Лэгъо-Накъэ» зыфилорэм изэхэцэнкӀэ
Краснодар краим зэдэлэжьэныгъэу
дырӀэр гъэлъашыгъэн фае.

— Туризмэм ыльэныкыо научнэ лыпсэ зилэ проектхуэ шагъэцэкълэштхэмкӀэ адедгъэштэнэу, игъоу шыулэгъугъэхэр кызыфэдгъэфедэнэу, тэри кыхэтхыгъэхэмкӀэ тыхкыжьудэгочэнэу тыхъазыр. Адыгеим рекреационнэ амал дэгъухэмрэ культурэ кӀэн байрэ илэх. Тиреспубликэ ащ фэдэ лофтхьабзэ зэрэщыкӀорэр лъэщэу тигуап. ОпыткӀэ тызэрэзэхъжыырэр экӀлэми кылтхьалпэнэу сэлъытэ, — кылыагъ ТхьакӀушынэ Аслан.

Кризисым ильэхъан туризмэм ильэп-кыкылэхэм — къуаджэм, диным, культурэм, тарихым, лъэпкхэм япхыгъэ лофыгъохэмкIэ туризмэм зызэргъэушъомбгъуэн фаер зэхэсыгъом шыхагъэунэфыкыгъ. Адыгъ Республикэм туризмэмрэ курортхэмрэкIэ и Комитет итхьаматэу Къэлэпшъэо Инвер кызырлотагъэмкIэ, тиреспубликэ икыушхэлъэ чIыплэхэм этнографическэ фестивалхэр ащызэхашэнхэр хабзэ хуыгъэ. Туристыбз ахэм къякIуалIэ. ЧIыюпсым идэхэгъэ, культурэм, тарихъ кIэным нэлусэ зызэргъафшырэм нэмыкIэу, туристхэм ащ фэдэ лофтхьабзэхэм дэгъоу зысагъэпсыф.

Зэхэсыглом хэлэжъягэхэр Адыгем ичлплэ лъэгупхьэхэм ащагэх, республикэм ичлпопс идэхагъэ нэлуасэ зыфашынэу амал ялагъ.

Мэкьюогъум и 12-р — Урысыем и Маф Шъхьафитныгъэмрэ зэшлуныгъэмрэ ямэфэкI

Мы тхыгъэр дгъэхъазырыным ыпкIэ Урысыем и Мафэ еплъыкIэу фырылэмкIэ, ар къэралыгъо мэфэкIэу зэрэщытым ехылапгъэу агу кынэжыгъэмкIэ, ащ лъапсэ фэхъугъэмкIэ ныбжэ зэфэшъхьафхэр зилэ ыкIи обществэм чыплэ зэфэшъхьафхэр шызыубытырэ нэбгырэ зауэмэ тяупчыгъ. Ар зыгъэпсэфыгъо мафэу календарым зэрэтетхагъэм зэкIэри шыгъуазэх нахь мышIэми, ащ тарихъэу пылпыр зыгу къэкIыжъу къахыкIыгъэр бэп. Арышъ, джыри зэ ащ тарихъ кыфэтэгъэзэжы.

Мыр Урысыем икъэралыгъо мэфэкI анахь ныбжыкIэхэм ащыщ. 1990-рэ ильэсым мэкьюогъум и 12-м РСФСР-м и Апшэрэ Совет инароднэ депутатхэм Урысыем икъэралыгъо шъхьафитныгъэ ехыплэгъэ Декларациеу Урысыем и Конституциерэ ихэбзэгъэуцугъэхэмрэ зэкIэмэ анахь шъхьалэу зыгъэпсэщыгъэр аштэгъагъ. А плъэм ехьуллэу СССР-м хахъэщыгъэ республикэхэм ащыщыбэмэ ежхэм яшъхьафитныгъэ ехыплэгъэ унашъохэр аштэгъахэу щытыгъ. Арышъ, зым ыуж адрэр итэу республикэхэм яшъхьафитныгъэ ехыплэгъэ унашъохэр зыщаштэщыгъэ лъэхъаным мы документыр Урысыеми щухэсыгъ. Урысыем къэралыгъо лъапсэу илэр гъэпытэгъэным илофыгъо шъхьалэу хъугъагъ ащ Урысые ФедерациекIэ зэреджэштхэр зэраштэгъагъэр. Мэкьюогъум и 12-м Урысыем шъхьафитныгъэ илэу зэрагъэнэфагъэм имызакъоу, ПрезидентыкIи илэ хъугъагъ. Ащ ихэдзынэу 1991-рэ ильэсым шылапгъэм Борис Ельциным теклоны-

гъэр кышщыдихыгъагъ. 1994-рэ ильэсым ащ кыдыгъэкIыгъэ УказымкIэ мэкьюогъум и 12-м къэралыгъо мэхъанэ илэу ыгъэпсыгъагъ — Урысыем икъэралыгъо шъхьафитныгъэ ехыплэгъэ Декларациерэ заштэгъэ МафэкIэ еджэгъагъэх. Нэужым шъхьафитныгъэм и МафэкIэ еджэщыгъэх.

Апэрэ лъэхъаным Урысыем щыпсэухэрэм янахыбэм мэфэкIым мэхъанэу илэр къагурылэу щытыгъэп. Ар джыри зы зыгъэпсэфыгъо мафэ хэгъэхъожь хъугъэу ары нылэп зэрелпыщыгъэхэр. Цыфхэм апае хэгъэгум мэфэкI лофыгъо зэфэшъхьафхэр щызэхаштэщыгъэх нахь мышIэми, ар игъэкIотыгъэ дэдэу щытыгъэп. Мэкьюогъум и 12-м ехыплэгъэ къэбархэу къеклохыхэр зэпигъэунхэм Борис Ельциныр пылпыгъэ нахь мышIэми, а мафэм официалнэ цIэ илэ зыхъугъэр 2002-рэ ильэсым имэзае и 1-р — Урысые Федерацием лофшIэнымкIэ и Кодекс иположениехэм кIуачIэ ялэ зэхъур ары нылэп.

2001-рэ ильэсым Декларациерэ заштэгъэ мафэм ехьуллэу

мэфэкI егъэблэгъэнэу Кремлым шылагъэм Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным мырэуштэу кышчилогъагъ: «А документым кышщэжъэ Урысыем итарихъыкIэ. Цыфхэм яшъхьафитныгъэрэ хэбзэгъэуцугъэхэмрэ лъэпсэ шъхьалэ зыфэхъурэ демократиер зэрылэ къэралыгъом итарихъ. Ары мэхъанэ шъхьалэу щытыр — ар хэхъоныгъ, баяныгъ, щылэкIэшлу». Ар хэбзэгъэуцугъэхэр ыкIи зэфэныгъэр зылъапсэхэ шъхьафитныгъэм, мамыр щылаклэм, зэкIэ цыфхэм язэшлуныгъэ имэфэкI.

Къэлогъэн фае мы мафэм джы цыфхэм патриотическэ еплъыкIэу фырылэм зэрэхэхъуагъэр, тидэки игъэкIотыгъэу щэгъэмэфэкIэу зэриублагъэр. НэмыкI субъектхэм афэдэу, Адыгэ Республикэм ар игъэкIотыгъэу щыхагъэунэфыкIы, ащ ехыплэгъэ лофыгъо зэфэшъхьафхэр республикэм икIэлэ шъхьалэ районхэми ащызэхаштэ.

**СЭХЪУТЭ
Нурбий.**

Сурэтыр Н. ЕмтIылым иархив кыхъэтхыгъ.

«АвтобускIэ» зэджэгъэхэ лофтхьабзэм иапэрэ чэзыу Адыгеим щыкIошт

Гъогухэм нахь макIэу тхьамыклагъохэр къатехъухъанхэм, общественнэ транспортыр зезыфэхэрэм гъогурыкIонымкIэ шапхъэхэр кызыэрэдалытэхэрэр уплъэкIугъэным атегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо автоинспекция илофышIэхэм 2015-рэ ильэсым мэкьюогъум и 8-м кышщэгъэжъагъэу и 14-м нэс лoфтхьабзэу «Автобус» зыфилоэр Адыгэ Республикэм щызэрэхъашт.

лофтхьабзэхэр зэхаштэу, гъогу-патруль кыулыкIуым иинспекторхэм автобусхэм яводи-тельхэм цыфхэр зэрэзэрэщэрэр, ащкIэ шапхъэу щылэхэр кыдалытэхэмэ, амыгъэнэфэгъэ чыплэхэм транспортыр къащэгъэуцумэ, ешъуагъэу рулым кIэрытIысхъэхэмэ, цыфхэр зэрэщэнхэмкIэ ищыкIэгъэ докумен-тхэр алыгъэхэмэ ауплъэкIушт.

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI лoфтхьабзэм и Министер-ствэ гъогурыкIоныр щынэгъон-чъэнымкIэ и Къэралыгъо авто-

инспекция игъогу-патруль кыулыкIу хэтхэр общественнэ транспортыр зезыфэхэрэм къаджэх гъогурыкIонымкIэ шапхъэхэр кыдалытэхэмэ, тхьамыклагъо къамыхъулэным пае зэрэщэрэ цыфхэм афэсакъынхэу.

Ю.А. МАНЖУРИНА.

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI лoфтхьабзэм и Министертствэ гъогур щынэгъон-чъэнымкIэ и Къэралыгъо автоинспекция игъогу-патруль кыулыкIу иштаб иинспектор, полицием икапитан.

Тхьамафэм ихъугъэ-шлагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI лoфтхьабзэм и Министерствэ кызыэрэтитыркIэ, мэкьюогъум и 1-м кышщэгъэжъагъэу и 7-м нэс республикэм бзэджэшIэгъэ 73-рэ щызэрэхъагъ. Ахэр: цыфыным ыпкынылэ-лынэ шьобж хылыгъэхэр тырашагъэхэу 2, хьункIым бзэджэшIагъэу 2, гъэпцIагъэ зыхэлэ бзэджэшIэгъэ 6, тыгъуагъэхэу 33-рэ, нэмыкIхэри. Экономикэм ыльэныкIокIэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу 13-рэ аукуагъэу хэбзэхъумэкIо кыулыкIухэм кыхагъэщыгъ. БзэджэшIагъэ зезыхъэгъэ нэбгырэ 60 агъэунэфыгъ, зэхафын альэкIыгъэр процент 74-м кIэхъэ.

БлэкIыгъэ тхьамафэм Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шлагъэ 6 къатехъухъагъ. Ахэм нэбгырэ 2 ахэкIодагъ, нэбгыри 6-мэ шьобжхэр атешагъэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водитель 65-рэ къаубытыгъ, гъогурыкIоным ишапхъэхэр гъогогъу 3075-рэ аукуагъэу кыхагъэщыгъ.

Тыгъон бзэджэшIэгъэ пчъагъэ зезыхъэгъэ хъулыфыгъэу илэс 52-рэ зыныбжыр Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI лoфтхьабзэм и Министерствэ иуголовнэ розыск икыулыкIушIэхэм къаубытыгъ. ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, сигнализация зыхэмыт псэуплэхэм ахэт шъхьаныгъу-пчъэхэр бзэджашIэм луйкIыкIэхэу, ахэм арыхъэщыгъэ ыкIи уасэ зилэу ыльэгъурэр зэкIэ аритыгъуыкIыщыгъ. Оперативникхэм ар къаубытыгъ, бзэджашIэхэр охтэ гъэнэфагъэм зыщалыгъэхэр чыплэм дэс. ЗэкIэмкIи унэгъо 11-мэ ятыгъуагъэу агъэунэфыгъ, ау а пчъагъэр джыри нахьыбэ хъун ыльэкIыщт. Уголовнэ лoфтхэр кызылэуахыгъэх. Хъулыфыгъэм ащ ыпэкIи мыщ фэдэ бзэджэшIагъэхэр зэрехъагъэх, илэс 30 фэдизри хъапсым дэсыгъ. Илэсэу тызхэтым ижъоныгъокIэ мазэ ар къатлупщыжыгъэ къодый.

ТэхъутэмыкIое районым ихэбзэхъумаклохэм

зэхаштэгъэ оперативнэ-лпыхъун лoфтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ, тыгъон бзэджэшIагъэ зезыхъагъэр сыхъат заулэм кыкIоцI къаубытын альэкIыгъ. Мы мафэм Абхъазым мыщ бзылфыгъэу илэс 24-рэ зыныбжыым полицием ичыплэ отдел идежурнэ часть зыкыфигъэзагъ. Ащ кызыэрилоптагъэмкIэ, илалэмэкъэу сомэ мини 100 ыкIи идокументхэр зэрылыгъэр шлуатыгъугъ. Ткъош республикэм кыкIыгъэ хъакIэр автомобиль рулым кIэрысэу къачъэу, гъогум тет хъулыфыгъэр ыльэгъугъ ыкIи ар зыдэкIон фэе чыплэм нигъэсынэу кызытэу-уцогъагъ. А уахътэм бзэджашIэм лалэмэкъыр ытыгъуи, машинэм икIыжыгъ. ТIэкIу тешIагъэу кызыретыгъуагъэхэр бзылфыгъэм кыгурылуагъ ыкIи полицием зыкыфигъэзагъ. Анахь гъэ-шIэгъоныр ышIагъэм тыгъуакIор кышщымыу-цоу, зэтыгъуагъэм телефонымкIэ фытеуагъ ыкIи ащ иводительскэ удостоверение кызы-зэригъотыгъэр, ахъэ шлухъафтын кырыты-мэ ар фызэкIыгъэкIожыным зэрэфэхъазы-рыр рилуагъ. Ащ ыуж охътабэ темышIэу бзэд-жашIэр хэбзэхъумаклохэм къаубытыгъ, ыты-гъугъэри ащ кыхахыжыгъ. Уголовнэ лoфт кызылэуахыгъ, зэхэфынхэр маклох.

ЛОФШIЭНЫР

**Зэфэхъысыжъхэм
кызыэрагъэлэгъуагъэмкIэ...**

Адыгэ Республикэм цыфхэм лoфтшIэн ягъэгъоты-гъэнымкIэ икъэралыгъо кыулыкIу и ГъэлорышIапIэ зэфэхъысыжъхэу тхьамафэ къэс ышIыхэрэм кызы-зэрагъэлэгъуагъэмкIэ, 2015-рэ ильэсым имэкьюогъу и 3-м ехьуллэу лoфтшIэн зымылэу атыхыхэрэм яп-чъагъэ республикэм лъэаплэу щырилэр процент 1,46-м нэсыгъ. Мы пчъагъэр зы процентым зэрэшIокIырэ шлагъо щымылэу зыщытыгъэ плалэр тцыгъупшэжыгъ. Мэзэ заулэ хъугъэу а процентхэм ренэу ахэхъо. 2015-рэ ильэсым ижъоныгъуакIэ и 27-м кышщыублагъэу мэкьюогъум и 2-м нэсы-рэ плалэм телытэгъэ зэфэхъысыжъхэм кызы-рагъэлэгъуагъэмкIэ, а тхьамафэм лoфтшIэн зымылэу алытагъэр нэбгыри 116-рэ. Ахэм ащыщэу нэ-бгырэ 12-р лoфтшIапIэхэм къауагъэкIыгъэхэм ащыщых. Къэтлогъэ тхьамафэм кыкIоцI телхъэплэ зэфэшъ-хъафхэм апкI кыкIэу нэбгыри 167-рэ учетым хагъэкIыжыгъ. Арэу щытми, зэкIэмкIи лoфтшIэн зымылэу ГъэлорышIапIэм ичыплэ кыулыкIухэм яучетхэм ахэтыр нэбгырэ 2933-рэ мэхъу.

Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэнафэрэм тетэу шта-тыр нахь макIэ шыгъэным, плалэу гъэнэфагъэкIэ лoфтшIапIэр къэгъэуцугъэным е плалэу имыкIу лoфт-шIакIэм техъэгъэным ехыплэгъэ унашъо зашIыкIэ, ыпшэкIэ зыцIэ кышщетлогъэ ГъэлорышIапIэм икыу-лыкIухэм ифэшъошэ къэбар альагъэлэсын фае. БлэкIыгъэ тхьамафэм ащ фэдэ къэбар къалы-зыгъэлэсыгъэр предприятие ыкIи организацие зэфэшъхъафи 8. Ахэм ахэтых продукции кыдэгъэкIыным пылхэри, бюджет организациехэри. ГушIылэм пае, МыекIопэ зэфэшIыгъэ акционер обществэу «Картонтарэр», Адыгэ къэралыгъо уни-верситетыр, нэмыкIхэр. Пчъагъэхэм кызыэра-гъэлагъорэмкIэ, мэфэ, тхьамэфэ имыкIу шыкIэм тетэу лoфт зышIэщыгъэхэр нэбгырэ 833-рэ хъушщыгъэх.

(Тикорр.).

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАПІЭХЭР!

Мэкъэгъэу

2015-рэ илъэсым иапэрэ илъэс-ныкъо кӀэтхэгъу уахътэр макӀо. Почтэм иотделениехэм «Адыгэ макъэм» мыщ фэдэ уасэхэмкӀэ шъуащыкӀэтхэн шъульэкӀыщт:

индексэу 52161-рэ зилэу тхьа-мафэм 5 кыдэкӀырэм — сомэ 892-рэ чапыч 62-кӀэ;

индексэу 52162-рэ зилэу фэ-

гъэкӀотэныгъэ зыфашӀыхэрэм апаем — сомэ 874-рэ чапыч 52-кӀэ;

индексэу 14289-рэ зилэу бэрэс-кэшхо мафэм телепрограммэр игъусэу зэ кыдэкӀырэм — сомэ 280-рэ чапыч 68-кӀэ.

Гъэзет кӀэтхэгъур мэкьюогъум и 26-м тэухы.

Лъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэр»

тэщ пай кызыфыдэкӀырэр.

ТыкӀэжъугъатх тигъэзет лъапӀэ!

Тилъэпкъэгъу лъапӀэхэр!

Гъэзет кӀэтхэгъур мэлъыфэгъум и 1-м зэредгъэжъагъэу министерствэхэм, муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ кӀалэхэм, районхэм япӀащэхэм, еджапӀэхэм, цыфыбэ зыщылэжъэрэ лӀофшӀапӀэхэм ятхьа-матэхэм адыгабзэкӀэ кыдэкӀырэ гъэзетхэм яиндексхэр, уасэхэр ыкӀи зэралэкӀлэу кӀэтхэным хэлэжъэнхэу тызыщылэжъэрэ письмэхэр афэдгъэхьыгъ. Нэужым ахэм ащыщыбэмэ залудгъэкӀагъ, телефонкӀи тафытеозэ тадэгущыӀагъ. Тагъэрэхъатэу апэрэ илъэсныкъом кыратхыкӀыгъэ пчъагъэм кыщамыгъэкӀэнэу, зэкӀ пӀоми хъунэу, тыкъагъэгугъагъ. КӀэтхэгъу уахътэр тыухынкӀэ мэфэ 15 къэнагъ. КӀэтхэгъу мэфэ 69-у кӀуагъэм кыкӀоцӀ «Адыгэ макъэу» кыратхыкӀыгъэм ипчъагъэ зэдгъэшӀэнэу почтэм зыфэдгъэзагъ. Ащ кытыгъэ пчъагъэхэм шъуащыдгъэгозэщт.

КӀалэхэмрэ районхэмрэ	Мафэ къэс кы- дэкӀырэр (индекс- хэр 52161-рэ, 52162-рэ)	Тхьамафэм зэ кыдэкӀырэр (бэрэскэшхо мафэм)
АдыгэкӀал	18	313-рэ
Теуцожь районыр	12	68-рэ
Красногвардейскэ районыр	7	6
Джэджэ районыр	1	2
Тэхъутэмыкъое районыр	26-рэ	44-рэ
КошхӀэблэ районыр	2	13
Шэуджэн районыр	7	156-рэ
Мыекъопэ районыр	0	1
къ. Мыекъуапэ	94-рэ	17
ЗэкӀэмкӀи:	167-рэ	620-рэ

Сыда мы пчъагъэхэм къагъэлягъорэр? Сыда ахэм кыталорэр? Сыда кытлӀагъэӀэсы ашӀоигъор?

Гъэзетыр щылэным фэшӀ итираж мини 4-м кышыкӀэ хъуцтэп. Адэ сыда непэ мыщкӀэ тилоф зытетыр?

Гъэзетэу «Адыгэ макъэр» гъэзет зышӀырэр тхьамафэм тфэ кыдэкӀлэу, республикэм анахь лӀоф шъхьалэу щыхъурэр кызылӀотыкӀлэу индексхэу 52161-рэ ыкӀи 52162-рэ зилэхэр ары. Мыры тигъэзет ыкуцӀыр, ышъхьэр, ыпси зыхэлъыр. Мыры Адыгэ Республикэм и Лышъхьы, шӀэныгъэлэжъ ини, тхэкӀошхуи, къоджэ лыжъ акъылышӀуи, кӀэлэцӀыкӀу гупшысэ къабзи тазыщыӀукӀэрэр. Адэ адыгэ къоджэ 44-у тиреспубликэ итхэм тхьапша мыщ фэдэ гъэзетэу непэ адахьэрэр? Тхьапша ежъ гъэзетеджэхэм яджыбэ кырахи, ахьщэ зыпӀати, кыратхыкӀыгъэ гъэзет пчъагъэр? (Почтэм ыкӀи редакцием илофышӀлэхэм нэжъ-лужьхэм, зигъот макӀлэхэм ыпӀкӀэ хэмылъэу къафыратхыкӀыгъэ экземпляр 500-р хэмытэу 2015-рэ илъэсым иапэрэ илъэсныкъо кӀэтхэгъум кыгъэлягъогъэ пчъагъэр ары лӀубыты-

плэ сшӀыхэрэр). Къуаджэу Аскъэлае — 8, Гъобэкъуае — 4, ПэнэжыкӀуае — 15, Тэхъутэмыкъуае — 26-рэ, КошхӀэблэ — 20. Адырэ къуаджэхэу мыщ зыцӀэ кыщетымыӀуагъэм зы е тӀу гъэзетэу къащыратхыкӀыгъэр. Ау «кӀэтхагъэп» арамьгъэӀонэу «пчъагъэр» рагъэкъуным фэшӀ тхьамафэм зэ кыдэкӀырэ бэрэскэшхо гъэзетэу программэр зэрытыр бэмэ кыратхыкӀыгъ.

Мыщ фэдэ гъогу тырыкӀомэ, хэта дгъапцӀэрэр!? Тэ зытэгъэпцӀэжъы. Уасэ зыфэтшӀыжъырэр! Хьауми, тыбзи, титхыгъи, тихабзи тафэ-мыежъэу, тызэрэадыгэмкӀэ тызыщыӀукӀытыхьажъэу тыхъугъа!? СэшӀэ, лӀэшӀэгъу къатиблымэ апхырыплӀырэ лыжъ акъылышӀом фэдэу, зигъэлъшэу мыщ еджэрэм, тӀэкӀуи сышӀотхьамыкӀлэу, «Е-о-ой, сикъош, уахътэм укыыщинагъ. Сегодня век электронных носителей. Век Интернета» зылонхэри кызэрэкъокӀыщтыр. Сэри сэшӀэ уахътэм кыздихьырэ зэхъокӀыныгъэхэр зыфэдэхэр. Ау джащ фэдэ къабзэу сэшӀэ а зэхъокӀыныгъэхэм тимылькӀу джыри талымыӀэсыгъапэу, игъонэмыс тшӀлэу тыбзэ изехьэкӀо гъэзетыр зыдгъэкӀодкӀэ, ащ журналэу «Зэкъошныгъэри», Цэим ыцӀэкӀэ щыт Адыгэ театрэри, ансамблэу тилэхэри, тыбзи ыуж зэрихьащтхэр. Къарыу кыызфэдгъотыжъын фае «Тилагъ адыгэ гъэзет» амыӀожьыным фэшӀ. Ащ пӀэблэгъэ дэдэ тыхъугъ. Адыгэ чылэ 44-мэ адыгэ гъэзет адэмыхьажьымэ, хэта ар зыщыкӀагъэр?

КЪЭЗЭНЭ Юсыф.

НАУЧНЭ-ПРАКТИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИЕР

Хэгъэгум фэзэуагъэх

Къэзэкъ культурэм ифестивалэу шьолъырхэр зы-хэлажъэхэрэм кыдыхэлъытагъэу мэкьюогъум и 5-м, 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапэ научнэ-практическэ конференцие «Казакы в боях за Родину» ылоу щылагъ.

Ар Хэгъэгум зеошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъуэгъэм фэгъэхьыгъагъ. Конференцием игъэхъа-зырын зыпшэ ифагъэхэр фестивалым изэхэщэкло комитетрэ гуманитар ушэтынхэмкэ Адыгэ республикэ институтэу Т. Кіра-рацэм ыцлэ зыхьырым славян-адыгэ культурэ зэпхыныгъэхэмкэ иотделрэ.

Мэфэкыр шлуфэс псалъэклэ кызызлуиыгъ ыкли зеришагъ гуманитар ушэтынхэмкэ Адыгэ республикэ институтым славян-адыгэ культурэ зэпхыны-

гъэхэмкэ иотдел ипащэу, тарихъ шлэныгъэлэжъэу Наталья Денисовам. Мы илъэсымкэ зичэзыу лотхъабзэр адрэхэм зэратегырэр шьолъыр зэфэ-шьхъафхэр хэлажъэхэ зэрэхъу-гъэр арэу зэрэщытыр клигъэ-тхыгъ, ащ елытыгъэу, конфе-ренцием илофшлэн нахъ куоу, нахъ гъэшлэгъонэу зэрэгъэлсы-гъэщтым аналэ тыраригъэдзагъ. Адыгеим ыкли Пшызэ шьолъыр, Темыр-Кавказ ыкли Къыблэ федеральнэ шьолъырхэм якъэ-зэкъ обществэхэм яатаманхэр, тарихълэжъхэр, этнографхэр,

шлэныгъэ-ушэтакло институтхэм ыкли гупчэхэм ялофышлэхэр, апшъэрэ ыкли гурыт сэнэхъат зэгъэгъотыплэ еджаплэхэм яклэ-лэгъаджэхэр, аспирантхэр, нэмыкыбэхэри зэрэхэлажъэ-хэрэр кылуагъ. Конференци-ем къеклолагъэхэм мэфэклым-кэ Н.Н. Денисовар къафэгү-шлуагъ ыкли ягүхэлъ ехыжъа-гъэ дэгъоу зэшлуахынэу къафэ-лэзлуагъ.

Шлэныгъэ конференцием нэ-бгырэ 80-м нахыбэ хэлэ-жъагъ. Ахэм темэ шъхъалэу «Казакы в боях за Родину» зыфилорэр кызызлуыхырэ псэ-лэ игъэклотыгъэхэр ыкли кы-лотыкыны клэкхэр къашыгъэх. Мы уахътэм я II-рэ Дунэе зео-шхом икълэху зэфэхьысыжъ-хэмкэ шлошл-еплъыкълэхэр зэ-рээтэкыхэрэм ыкли фашиз-

мэм теклогъэнымкэ Советскэ Союзым итарихъ гъэхъагъэ зэ-рэиныйр щызыгъэзыемэ зы-шлоигъохэр нахыбэ зэрэхъу-хэрэм, неофашизмэм зыкы-зэрилэтырэм къахэкълэу, шлэ-жыыр гъэлъэшыгъэныр, Хэгъэгум зеошхом Теклоныгъэр кызыдзыхыгъэхэр ящысэ-хэу плэужыкълэхэр плугъэнхэр ары конференцием пшъэрылъ шъхъалэу илагъэр.

Мэфэкл лотхъабзэм хэлэ-жъагъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм культурэм, унагъом ыкли об-щественностым зэпхыныгъэ адэшлыгъэнымкэ и Комитет ипа-щэу Евгений Саловыр, гума-нитар ушэтынхэмкэ Адыгэ рес-публикэ институтэу Т. Кірацэм ыцлэ зыхьырым иученэ секре-тарэу Тэу Нуриет, Пшызэ шьо-

лпыр къэзэкъхэм яатаманэу С. В. Ивановыр къэзэкъхэм я Мыеклопэ отдел ипащэу А. А. Даниловыр, нэмыкхэри.

2008-рэ илъэсым кышыуб-лагъэу зэхашэрэ къэзэкъ культу-рэм ифестивал илъэсым илъэсыр кыкълэпыкылоу нахъ цыфыбэ, лъэпкыбэ, шьолъы-рыбэ хэлажъэу, темэ шъхъалэу лотф зыдишлэхэрэр икыоу кы-лотыкыгъэнхэр, заор зэрэхъа-забышхор хэти гурыгъэлогъэныр, цыф лъэпкъ зэфэхъафхэр мамыр шылакэм, шъхъафит гу-пшысаклэм кыфэлэтыгъэнхэр, плэужыкълэхэм гъогу зафэ афы-хэхыгъэныр, зэгурылоныгъэр, зэрэлъытэныгъэр ахэлъэу, зэ-къошныгъэм агу фызызлуыгъэу, тыхэгъэу итарихъ ашлэу, агъэ-лъаплэу, клаугъаеу, ныбжы-кълэхэр плугъэнхэр ары мурад инэу ылэжырэ.

Шэны зэрэхъуэгъэу, мы илъэ-сымкэ шлэныгъэ-практическэ конференциеу «Казакы в боях за Родину» зыфилорэм илоф-шлагъэклэ тхылъ зэхэубытагъэ кыдагъэкыжъышт.

лофтхъабзэм хэлэжъагъэхэм зэралытэрэмкэ, джырэ ма-фэхэу политическэ ыкли та-рихъ хъугъэ-шлагъэхэр анахъ зэхэклухъагъэ зыщыхъухэрэм, шлэныгъэ ушэтынхэр, зэхэгущы-лэгъухэр, конференциехэр, цыф лъэпкъ пэлчэ итарихъ шып-къэм тетэу зэхэфыгъэнымкэ ыкли Хэгъэгум ыпашъхэ шлу-шлагъэу хэти щырилэр гъэунэ-фыгъэнымкэ анахъ амал за-фэх, клуачлэ зилэх.

МАМЫРКЫО Нуриет.

Сурэтыр лотхъабзэм шы-тырахыгъ.

ТЕКЛОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЪЭС

Зеошхом имэшлэ гъогу зэпичыгъ

**Зао хъурэн
мыжъалымэу
Цыфым ипсэ
щимытынэу
Тыгъэ напэр
ыуныцлэу
Ар кыбтхэхъэ
гур ыушлуцлэу**

1941-рэ илъэсым тикъэра-лыгъо тхымакылэгъошхо кы-фыкыокыгъагъ. Хэгъэгум зео-шхом тичлыгу а лъэхъаным щыпсэуштыгъэхэм япроцент 80-р хэцагъэ хъугъэ, заом имэшлоныгъэ апылэсыгъ. Дзэ зэфэхъафхэу заом хэлэ-жъагъэхэм дзэклол миллиони 110-м ехъу ахэтыгъ, ахэм ащы-щэу миллион 53-м ехъур ащ хэклодагъ.

Фашистыдзэхэм анахъ утын пхъашэ зэрахыгъэр Советскэ Союзыр ары. Ахэр фэягъэх советскэ цыфхэр гъэрыплэм радзэнхэу, ау ахэм язэкъош-ныгъэ-зэкъотныгъэ пытэ, яхэку фырылэ шлулэгъум, лыхъужъ-ныгъэу зэрахъагъэм ягүхэлъ къадыгъэхъугъэп.

Тиродинэ цыклуи — Адыгэ хэкуми — Хэгъэгум зеошхом Теклоныгъэр кышыдахыным илахышлу хишлыхъагъ. Адыге-им кышыцыгъэ нэбгырэ мин 80-м ехъу заом имашло пэхъэ-гъагъ, ахэм ащыщэу нэбгырэ мин 30-м ехъум къагъэзэжы-

гъэп. Щысэтэхыплэу ахэр ренэу тилэщтых. Тиадыгэ клэли 7 Со-ветскэ Союзым и Лыхъужъ хъугъэх: Андырхъое Хъусен, Ацумыжъ Айдэмыр, Бжыхъэкъо Къымчэры, Къош Алай, Нэ-хэе Даут, Тхыагъушъэ Исма-хыл, Шлуцлэ Абубэчыр.

**Зао хъурэн
шъобж кыымганэу,
Уз мыгъуаер
кыпхымганэу,
Ар тикъуаджи
кыдэхъагъ,
Ар тыхъабли
кыбтехъагъ.**

Заом псаоу кыхэкыжъын-хэр зинасыл кымыхыгъэхэм ащыщых сикъуаджэу Джамбэ-чые щыщхэу чылэгум ит са-угъэтым зыцлэ-лъэкъуацлэхэр тетхагъэхэр. Мэфэкышхор — Хэгъэгум зеошхом Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр кызысыклэ а саугъэтым дэжэ клэлэеджа-клогъэр, къоджэдэсхэр кышы-зэрэгъуох. Яхэгъэгум къаухъу-мэээ зыпсэ зытыгъэ тидзэ-клогъэхэм шъхъашэ афэтэшлы, зы такыкырэ тафэшыгъо, гу-щылэ фабэхэр кышытэлэх. Ти-адыгэ клэлэ лыхъужъхэм егъэ-шлэрэ щытхъур адэжэ!

Нахыжъхэм кызыралорэм-кэ, заом щылагъэу къэзыгъэ-зэжыгъэхэр а саугъэтым дэжэ цызэрэгъуоштыгъэх. Заом има-

фэхэр нахъ тпэчыжъэ хъу къэс ащ хэлэжъагъэу тилэхэри нахъ маклэ мэхъух, а илъэс кын-хэм къатегушылэни щылэжъэп.

Сэ непэ зигугъу къэсшы сшлоигъор дзэклогъэ лыхъужъэу, пый мэхъаджэр ошлэ-дэмышлэу тикъэралыгъо кызытебанэм апэ дэдэ ащ пэуцужыгъэхэм ащыщэу Щэшлэ Сахыд.

Сахыдэ бэрэ зэжэгъэ по-весткэр военкоматым кыкылыгъ. 1942-рэ илъэсым ихэгъэгум кы-ухъумэнэу къуаджэу Джамбэ-чые дэкыгъагъэмэ ар ащы-щыгъ. Изео гъогу кын Курскэ Дугам щырегъажъэ. Украинэр шъхъафит зышлыжыгъэхэм ахэтыгъ. Псыхъоу Вислэ, Одер заохзэ зэпырыкыгъэхэм, Бер-лин зыштагъэхэм ахэтыгъ. Те-клоныгъэм и Мафэ Берлин щы-хигъэуэфыкыгъ. А уахътэм кыкылоцл бэ дзэклогъэ ныбжы-клэм ынэгү клэкыгъэр, чыплэ кынэу зэрыфагъэр.

**Тызыфаер тэ мамырми,
Заом ылэ кыбтлэбсы,
Ащ имашло лутэщэйми,
Ылэ лае кыбтлэбсы.**

«Хэгъэгум икъэухъумэнкэ сфэлэкыштыр сшлагъа, лыгъэ кысхэфагъа?» ылоу ежэ Са-хыдэ зэупчыжъэуи кыхэкылыгъ. Анахъ чыплэ кын зефэми, гумэхагъэ кызыхигъэфагъэп. Лыхъужъныгъэу зэрихъагъэхэм яшыхъат Сахыдэ Жыогъо Плы-

жым иорден, медалэу «За отвагу» зыфилорэр кызы-рфагъэшъошагъэхэр.

— Заом кызыекыжымы кы-ныбэ ылээгъугъ, — келуатэ Сахыдэ ишъхъэгъусэу Кулацэ. — «Зыгъэпсэфын, сыщысын» ымылоу, ятлонэрэ мафэм кол-хозэу зыхэтыгъэм илофшлэн щыпидзэжыгъ. Ичыгужъэу зы-фзэжыгъэм, шлу ылээгъугъэ лотфэу бэрэ ыгу кыкыштыгъэм кыфыгъэзэжыгъ.

Купэу зыхахъэрэр ыгъэдэлон ылэкълэу, лэжъэкло чанэу, ныб-джэгъушлоу зэрэщытым ишлуа-гъэкълэ, 1950-рэ илъэсым Крас-ногвардейскэ районымкэ кол-хозэу Лениным ыцлэ зыхы-рэм итракторнэ бригадэу Джам-бэчые дэтым пэцэныгъэ ды-зэрихъанэу ар агъэнафэ.

Сахыдэ къоджэдэсхэм лы-тэныгъэшхо фашыштыгъ. Заом имафэхэм афэдэу лотфшлэным теклоныгъэ кышыдыхыштыгъ. Тын лъаплэу илэхэм къахэхъуа-гъэх лотфшлэным щышыгъэ гъэ-хъагъэхэм апае кыфагъэшъо-шагъэх Октябрьскэ революци-ем иорден, орденэу «Трудо-вое Красное Знамя» зыфилорэр.

Сахыдэрэ Кулацэрэ унэгъо дахэ ашлагъ, ясабийхэр зедэ-лэжъхэзэ кызыдэлэтыгъэх. Ахэм непэ унагъохэр ялэх, мэлэжъэх. а пхъорэлъф цыклухэри яна-сыл кыхыгъ. Непэ Сахы-дэ кыбтхэмытыжъми, ащ лэуж

дахэ кыгъэнагъ. Кынэу ылъэ-гъугъэр бэ, ау заом илэхъани, мамыр шылакълэми ылэкълэ кы-мыгъанэу, теклоныгъэхэр ышлы-хэзэ, ищылэныгъэ гъогу кы-клогъ.

Сэ сырэгущо Сахыдэ фэдэ цыф шлагъо сикъоджэ цыкы-кызырэдэкыгъэм. Сыда плэмэ тинахыжъхэм яхъатыркэлэ зао тлэгъугъэп, гъаблэр зэхэтшлэ-гъэп. Мамырыгъэ дахэ илэ тикъэралыгъо, ар насыпыгъ.

**Тылэпкыбэу,
Унэгъошхоу,
Зы унагъоу
Тэ тэпсэу,
Зэгурылор
кыбтэбэкълэу,
Тыжыгъэпсэу,
Тыжыгъэпсэу .
Ти Теклоныгъэшхо
Хэгъэгур рэгущошъ,
Мэфэкыбжъэр
зэкълэми кышъуэлт!**

(БЫСЫДЖ Мурат).

Заор — гуцылэ мэхъадж. Гуузи лыузи ащ кыхэкылы. Ма-мыр шылакълэу тилэм зыпсэ фзытыгъэхэм непэ шъхъашэ афэтэшлы.

**МАУШЭ (ШЭУДЖЭН)
Зулим.**

Джамбэчые гурыт еджа-плэу N 7-м икълэзэгъадж.

ТИСПОРТСМЕН ЦЭРЫПОХЭР

«Къабзэу» кызыэрихырэм егъэгушхо

Урысые Федерацием и Улэшыгъэ Клуачлэхэм дзюдомкIэ язэнэкьокъу Налщык гъэшлэгъонэу щыкIуагъ. Адыгэ Республикэм иллыкIоу ШъэоцIыкIу Рустам дышъэ медалыр кыдихыгъэу Мыекъуапэ кызыгъэзэжым, гуцылэгъу тыфэхьугъ.

— Налщык дэгъоу кыщыт-пэгъокIыгъэх, спорт зэнэкьокъухэр ашлогъэшлэгъонэу нэгъырабэ яплыгъ, — келуатэ Урысыем дзюдомкIэ идышъэ медаль кыдэзыхыгъэу, дунэе турнирхэм хагъэунафыкIырэ чыплэхэр къащызыхыгъэу ШъэоцIыкIу Рустам.

— ЗэлукIэгъуи 6 бэнэпIэ алырэгъум щыуиIагъ, зэкIэри «къабзэу» къепхыгъ. УзытекIогъэ спортсменхэр зыщапугъэхэр кытатаIоба.

— Джырэ уахътэ дзэ кыулыкъур зыхыхэрэр арых Налщык щызбэныгъэхэр. Ингушетием, Самарэ, Красноярскэ, Къэбэртэе-Бэлъкъарым ябэнакIохэм сатекIуи, финалныкIом Темыр Осетием — Аланием ибэнакIо

сыщылуIагъ. Чэчэным кыкIыгъэ спортсменыр финалым кыщысэна-кьокъугъ.

— Бэнэгъухэр «къабзэу» къепхынхэр зэрэмыпсынкIэр кызыгурэIо. Узыгъэсэрэ тренерхэм кыыхагъэ-щыгъэр макIэп.

— Ростов хэкум сепхыгъэу дзэм кыулыкъур щысэхьы. Тхьаегъэпсэху тренер-кIэлэгъаджэхэр. Зэнэкьокъухэм зафэзгъэхьа-зырынымкIэ Iэпылэгъу кысфэхьугъэх.

Зэгъэпшэнхэм яшъыпкъапI

ШъэоцIыкIу Рустам Джыракъые

щапIугъ. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Акъущ Мыхьамод ары иапэрэ тренерыр. Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетыр, Адыгэ кьэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт кыуыхыгъэх. Адыгеим, Къыблэм, Урысыем дзюдомкIэ ячемпион. Дунэе турнирхэм щытхьуцIэхэр къащыдихыгъэх. Яунагъо спортыр шагъэ-лъапIэ. Рустам ышнахыкIэу Ай-дэмыр дзюдом пылъ, хэгъэгу зэнэкьокъухэм медальхэр къа-щыхыгъэх.

Адыгеим щызэлъашIэрэ тренерэу Беданэкъо Рэмэзан ары Р. ШъэоцIыкIум ипашэр. Ащ кы-зэрэтилуагъэу, Рустам игъэхьа-гъэхэм ягупсэфылIэрэп, имедаль-хэм ахигъэхьон имурад. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу, Адыгеим дзюдомкIэ ихэ-шыпыкIыгъэ командэ итренер шъхьалэу Бастэ Сэлым Р. Шъэ-оцIыкIум кыщытхьугъ. Нарт шъаор бэрэчэт, гукIэгъу хэлъ, цыф шъырыт.

— Тиреспубликэ и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, Адыгеим дзюдомкIэ ифедерацие ипашэу Натхъо Инвер кыткIэ-упчIэх, тызэлуагъакIэ, — зэдэгъу-щылэгъур лъегъэкIуатэ ШъэоцIыкIу Рустам. — Республикэм ипашэхэр кызыэрэтпылпIэхэрэм гу-хахъо кытхелъхъэ, тхьаегъэп-сэху.

Адыгэ быракъым, адыгэ шъуа-шэм ямафэхэм, Адыгэ Республи-ликэм и Мафэ, нэмыкI мэфэкIхэм Р. ШъэоцIыкIур ахэлажъэ, иныб-джэгъухэр игъусэхэу гушлуагъор зэдагъы. Урысыем дзюдомкIэ икIэлэх зэнэкьокъу Iоныгъо ма-зэм Красноярскэ щыкIошт. Шъэ-оцIыкIу зэххэм зэлукIэгъухэм за-фагъэхьазыры. Тиспортсменхэм гъэхьагъэхэр ашынэу афэтэлэ.

Сурэтым итыр: **ШъэоцIыкIу Рустам.**

ТИЗЭЛУКIЭГЪУХЭР

Мэкьюогъум и 11 — 15-м Дунэе фестиваль-зэнэкьокъоу «Адыгеим ижъогъожьыехэр» тиреспубликэ щыкIошт. Илъэс къэс зэлукIэгъухэм нэгъырэ 500-м нахьыбэ ахэлажъэ.

НахьыпэкIэ «Адыгеим ижъогъожьыехэм» ащызэ-нэкьокъугъэхэр артист хьугъэх, еджапIэхэм яшIэныгъэ ащыхагъахъо. Эльдарэ Ай-дэмыр, Мыгу Айдэмыр, Ор-дэн Фатим, Цышэ Зар, нэ-мыкIхэри дунэе зэлукIэгъу-хэм ахэлэжъэнхэу игъо ифа-гъэх.

— «Адыгеим ижъогъожьы-ехэр» еджапIэ тфэхьугъэх, — кытатаIуагъ Адыгэ Рес-публикэм и Лъэпкъ теат-рэу Цэй Ибрахымэ ыцIэкIэ щытым иартисткэу Ордэн Фатимэрэ искусствэхэмкIэ республикэ колледжым ис-туденткэу Цышэ Зарэрэ.

Дунэе фестивалыр мэкью-огъум и 11-м аублэшт, и 13-м мэфэкI шыкIэ иIэу «Налмэсым» и Унэ кыщы-зэлухахьт.

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКIЭ

Урысыем и Правительствэ ишлухафтын кызыфагъэшъошагъэу, Адыгэ Республикэм иорэдыIо-къэшьокIо ансамблэу «Ислъамыер» мэкьюогъум и 13-м Севастополь щыкIошт мэфэкI зэхэхьэмэ ахэлэжъэнэу рагъэблэгъагъ.

«Ислъамыем» ихудожественнэ пашэу, Урысыем, Адыгеим, Къэ-бэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ артистэу,

композиторэу Дмитрий Шостако-вич ыцIэкIэ агъэнэфэгъэ шлухаф-тыным илауреатэу Нэхэе Аслъан кызыэрэтилуагъэу, мэфэкI Iоф-

тхьабзэмэ тиартистхэр ахэлэжъэ-щтых, зы сыхьатым кыщымыкIэрэ концертыр къатышт. Тиреспубликэ и МВД икыулыкъушIэхэр, Хэгъэгу зэошхом иветеранхэр «Ислъа-мыем» игъусэхэу Севастополь кIоштых. Урысыем кыхэхьа-жыгъэ шъолырым фэгъушIоштых.

Сурэтым итхэр: **«Ислъамыем» иартистхэр.**

«Адыгеим ижъогъожьыехэр» яеджапI

ЛЪЭПКЪ ШЭН-ХАБЗЭХЭР

Адыгэ хьалыжъом и Маф

Адыгэ хьалыжъом и Мафэ мэкьюогъум и 12-м Мыекъопэ районым изыгъэпсэфыпIэу «Сырыфыбгым» (Руфабго) щыкIошт. Адыгэ Республикэм мэкью-мэщымкIэ и Министерствэ, республикэм зекIонымкIэ ыкIи курортхэмкIэ и Комитет, Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеир», нэмыкIхэри зэхэщэн Iофыгъохэм апылтых.

Шэнышлу зэрэхьугъэу, илъэс къэс адыгэ хьалыжъом и Мафэ тиреспубликэ щагъэмэфэкIы.

Лъэпкъ шэн-хабзэхэм къапкы-рыкIыхэзэ, «Нэнэжъ ихьалыжъу», «МэфэкI хьалыжъу», «Бысымгуа-

щэм ихьалыжъу» зыфилохэрэр, фэшъхьаф Iэшлагъэхэр зэнэкъо-къум кыщыагъэлъэгъоштых. Нысэм иIэпIэсэныгъи ауплъэкIушт. Зэ-хэщакIохэм ащыщэу Бибэ Му-рат зэрилытэрэмкIэ, лъэпкъ шэн-хабзэхэр къагъэлъагъохэзэ, зым зыр кIырэлпы. ЯшIэныгъэ хагъэ-хьуагъэу, языгъэпсэфыгъо уахътэ гъэшлэгъонэу агъэклауагъэу ядэжъ-хэм агъэзэжъы.

Красногвардейскэ районым иансамблэу «Бэспъэнэир», Кош-хьэблэ районым, нэмыкIхэм ят-ворческэ купхэр концертым хэлэ-жъэщтых. Мэкьюогъум и 12-м сыхьатыр 12-м адыгэ хьалыжъом имэфэкI «Сырыфыбгым» щауб-лэшт. Лъэпкъ Iофыгъохэр зышлэ-гъэшлэгъонхэр, зызыгъэпсэфы зы-шлэигохэр зэхэщакIохэм рагъэб-лагъэх.

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкIи кыдэзы-гъэкIырэр:
Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащы-псэурэ тилъэпкъэгъу-хэм адырIэ зэпхы-ныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жъугъэм иамал-хэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зы-хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIоры-шIапI, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчъагъэр
4030
Индексхэр
52161
52162
Зак. 740

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр
Дэртэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэщIэкъо
Сайд

ПшъэдэкIыжъ зыхьырэ секретарыр
ЖакIэмыкIо
Аминэт